

Jaarverslag Oud-Castricum 2020

Van de bestuurstafel

Het beloofde een mooi 2020 te worden. Nederland was 75 jaar geleden bevrijd van de bezetters. Dit moest overal gevierd worden zoals ook bij Oud-Castricum. Hoogtepunten waren een tentoonstelling over de 2^e Wereldoorlog in De Duynkant, een fietstocht (gezamenlijk georganiseerd met onze zusterorganisaties uit Akersloot, Limmen en Uitgeest), langs bijzondere locaties die te maken hadden met de oorlog en de uitgifte van het 'Oorlogsdagboek van de kapelaans te Castricum'. Maar corona trof de wereld en dus ook Castricum. Gelukkig kon de tentoonstelling in het weekend van 8 september wel open en daar is goed gebruik van gemaakt. In het najaar liet Peter Sibinga weten zijn voorzittershamer per 1 januari te willen neerleggen. Gelukkig hebben we John Hommes bereid gevonden deze taak op zich te nemen. Ook Cor Smit heeft aangegeven per 1 januari zijn bestuurstaak te willen neerleggen. Hij blijft wel actief voor Oud-Castricum. Oud-Castricum is een gezonde vereniging, waarbij het donateursaantal licht stijgt en op 31 december op 1250 staat.

Het bestuur dankt iedereen die hierbij, hoe klein dan ook, een rol heeft gespeeld.

Bestuurssamenstelling 31 december 2020 Peter Sibinga, voorzitter; Folkert Bangma, secretaris; Theo Admiraal, penningmeester; Rino Zonneveld, coördinator extern; Rob van Weert (a.i.), coördinator intern en Cor Smit, projecten.

Tentoonstellingen

Het team Tentoonstellingen organiseerde in 2020 een 2-tal tentoonstellingen

Thema 100 jaar Brandweer

In januari werd de tentoonstelling geopend door Gerard Veldt (Gzn), gekleed in een heel oud brandweeruniform. Gerard was ook onze contactpersoon met de brandweer betreffende de bruikleen van diverse attributen uit de kazerne.

In de filmzaal draaide een film met materiaal van de brandweer zelf in combinatie met interviews met oud brandweerpersoneel vervaardigd door Anton Visser. De tentoonstelling werd zeer goed bezocht totdat de maatregelen i.v. m. het covid-19 virus dit verder onmogelijk maakte.

Uit het oude en recente fotomateriaal van de brandweer zelf stelde Jolanda Out een poster samen met daarin verwerkt alle gezichten van de Castricumse brandweerlieden.

Thema 75 jaar bevrijding

Vanaf begin februari werd een begin gemaakt met de start van deze tentoonstelling.

In het verleden was al vastgelegd dat drie dagboeken uit de oorlogstijd de basis van de tentoonstelling gaan vormen. Dagboek van een boerin, dagboek van de kapelaans en het dagboek van Annie van Nievelt.

Walter Leenaers, zoon van dr. Leenaers, opende met een enorm aansprekende toespraak de tentoonstelling.

De opzet van deze tentoonstelling was erg verschillend van de voorgaande tentoonstellingen, waarin foto's centraal stonden.

Nu stonden de geselecteerde dagboekfragmenten centraal, met op de achtergrond bewust vage foto's. (Een mooi stukje vakwerk door Jolanda)

In maart werden we geconfronteerd met covid-19, dit trok een behoorlijke wissel op het tot stand komen van de tentoonstelling. Het openingsweekeinde en het weekeinde daarna mocht de tentoonstelling bezocht worden, daarna niet meer.

Archiefonderzoek en genealogie

Tonny Sminia heeft vooral gewerkt aan het overnemen van de 'Rekening van de uitgaven door regenten gedaan wegens het beplanten van het voorduin; periode 1745-1766.

Verder heeft zij gewerkt aan de reconstructie van bewoners in Castricum voor 1811.

Het hele jaar heeft Simon verder gewerkt aan het zo genoemde project 1898. Dit vraagt enige achtergrondinformatie.

In dat jaar is er door de gemeente Castricum een lijst aangelegd ter voorbereiding van een nieuw bevolkingsregister per 1 januari 1900, waarbij elk huis weer een nieuw huisnummer kreeg. Die nummering was niet per straat maar een olopend nummer voor elk gebouw: huis, schuur of stal en liep in 1898 van 1 t/m 550. Het uniek van deze lijst is nu dat er naast de naam van de hoofdbewoner er ook is vermeld het kadastrummer van het gebouw, waarmee nauwkeurig de locatie is te bepalen en het zogeheten artikelnummer, waarmee via het Kadaster de eigenaar van het gebouw kan worden vastgesteld. De doorlopende nummering was ondergebracht in de wijken A tot en met F waarin

toen de gemeente was verdeeld: A Kerkbuurt, B Oosterbuurt, C Duinderbuurt; D is het duingebied gesplitst in een zuidelijk deel: Brabantsche landbouw en een noordelijk deel: Duinontginning; E Bakkum toen gelegen ten noorden van de Zeeweg, gesplitst in Noord- en Zuid-Bakkum en wijk F gesplitst in Schulpstet en Noordeind.

Die beschrijving van elk huis loopt dan vanaf de start van het Kadaster in 1832 tot na de Tweede Wereldoorlog en vermeldt van elk huis en/of het perceel waarop het huis is gebouwd, bouwjaar, de opeenvolgende eigenaren en/ of bewoners met namen, de jaren van geboorte, huwelijk en overlijden, namen van de partner, aantal kinderen, bouw of verbouw van de woning, datum van koop of boedelscheiding en de locatie van het pand met behulp van kadastrale hulpkaarten.

De gegevens worden onder andere via de archieven in Alkmaar en Haarlem opgespoord.

Inmiddels wordt gewerkt aan de laatste en grootste wijk de Kerkbuurt. De andere wijken zijn nagenoeg gereed. Het resultaat is een honderden pagina's tellend document en kan niet worden gebruikt voor publicatie in bijvoorbeeld het jaarboek, maar dient als bron voor aanvullende gegevens bij allerlei onderwerpen.

In het verslagjaar is in de archieven ook gewerkt aan de geschiedenis van de Castricumse families Van Velzen en Admiraal en aan de rubriek met de gebeurtenissen honderd jaar geleden.

Door sluiting van de archieven i.v.m. corona is er wel vertraging.

Folkert werkt aan een groot genealogisch bestand waarin personen worden opgenomen die geboren zijn of gewoond hebben in Castricum, maar ook hun voorouders. Vanuit het programma kunnen met 'een druk op de knop' uitgebreide familieoverzichten worden gemaakt. Zowel grafische bestanden als tekstbestanden. In het bestand zijn nu ruim 100.000 personen opgenomen. Op onze website (<https://www.oud-castricum.nl/genealogie/kwartierstaten/>) staan er van 200 personen dergelijke overzichten.

Archiefbeheer

Arnold / boeken

Voor de bibliotheek zijn de afgelopen maanden de oude nummers van tijdschriften zoveel mogelijk in archiefdozen opgeborgen. Dit is bijna afgerond. In de archiefruimte is een start gemaakt om die netjes te ordenen.

Peter / Foto en film

Het afgelopen jaar is er ondanks de Corona beperkingen, deel thuis, flink doorgewerkt. Zo heeft Marja de geschonken dia collectie, ca. 1400 stuks, gedigitaliseerd en uitgezocht. Wat we nog niet hadden is op de Beeldbank geplaatst.

Ook aan de nog niet uitgezochte foto's en dia's die in de archiefruimte liggen is verder gewerkt om die te controleren en zo nodig te scannen en te beschrijven.

Er is ook een start gemaakt om alle aanwezige films die we op DVD of ander materiaal hebben op de NAS te zetten. Hierdoor is gewaarborgd dat ze afspeelbaar blijven. Daarnaast is er ook een overzicht gemaakt van wat we hebben.

We hebben een eigen YouTube kanaal waarop we films beschikbaar stellen.

Aan de diverse Beeldbanken is door diverse mensen het hele jaar door heel veel werk verzet. Ze groeien gestaag verder.

Oorlogsdagboek van de kapelaans te Castricum

Peter, Marja en Arnold hebben de transcriptie en redactie verzorgd bij dit prachtige boek.

Jaarboek

De redactie van het jaarboek Oud-Castricum, bestaande uit Anneke Zonneveld, Hans Boot en Ria Hopman, is enthousiast aan de slag gegaan in 2020. Eens per maand werd vergaderd om teksten en foto's door te nemen. Nadat het virus toesloeg in maart, werd het werk digitaal voortgezet. Uiteindelijk is er een prachtige 43e editie verschenen. Helaas was het niet mogelijk om het jaarboek op feestelijke wijze te presenteren. Als alternatief werd het eerste exemplaar geheel coronaproof uitgereikt aan Tiny Hemstede-Gorter. Haar leven wordt dit keer beschreven in de rubriek 'Achter de voordeur'. Ondertussen heeft Nico Lute de plaats ingenomen van Ria, omdat zij het redactiewerk niet meer kon combineren met andere activiteiten.

PR en communicatie

In januari 2019 Gert-jan als "lezend" redactielid bij Oud-Castricum gekomen.

Al snel werd hij gevraagd om plaats te nemen in de PR-groep. In dit team wordt de interne en externe PR met o.a. de website, facebook, twitter en de nieuwsbrief verzorgd. Het team bestaat uit Gert-jan Bremer Nico Lute, Rino Zonneveld en Margreet van den Berg. Ted Telleman verzorgt de digitale verwerking van de jaarboeken die daardoor goed te benaderen zijn via de website.

Gedurende het jaar Margreet en Gert-jan bezig geweest met een opfrissing van de website. Alles staat klaar om dit te implementeren nadat we het hebben doorgenomen met een IT-man.

Omdat Gert-jan ook een IT-achtergrond heeft is gestart met een project om de hardware en dataopslag te vernieuwen. Door de corona zijn we nog niet in staat geweest om veel veranderingen door te voeren. De opslag in de cloud is wel vergroot en wordt ook dagelijks geback-up't.

Cultuur en Monumenten

De taakgroep heeft zich in 2020, mede dankzij wekelijks overleg in de tweede helft van het jaar middels het programma Zoom, beziggehouden met de navolgende onderwerpen.

- Gemeentelijke erfgoednota

Samen met andere organisaties in de gemeente is in 2020 bijgedragen aan inspraak over de nieuwe ontwerp-erfgoednota. In de nota genaamd 'Erfgoed is van ons allemaal' die door de gemeenteraad is vastgesteld, worden als speerpunten voor 2021 genoemd: opstelling van een Kerkenvisie, verkenning van de mogelijkheden tot behoud van monumentale kerken, de omgevingsvisie en de gevolgen van klimaatverandering. Naast de genoemde speerpunten is voorgenomen om het staande beleid voort te zetten. De eerder vastgestelde erfgoednota's zijn in stand gebleven. De erfgoedverordening is geactualiseerd.

- Zanderij Zuid

De taakgroep heeft deelgenomen aan de inspraakprocedure over een plan voor het terrein, bekend onder de naam Kaptein Kaas, aan de Kramersweg. Samen met andere organisaties is een verzoek bij de gemeenteraad ingediend om een doorbraak van de als gemeentelijk monument aangewezen tankmuur te voorkomen. Van het plan voor deze doorbraak is vervolgens afgezien.

- Duin en Bosch

Oud-Castricum is middels de taakgroep vertegenwoordigd in de Klankbordgroep Duin en Bosch en heeft vanuit die positie meegedacht over verschillende ontwikkelingen op het landgoed. Actie is ondernomen om verder verval van de oude begraafplaats tegen te gaan. Met de nieuwe beheerder, PWN, werd contact onderhouden.

- **Dorpskerk en gemeentelijke monumenten**

Naar aanleiding van soms verontrustende publicaties over plannen voor de gesloten begraafplaats (gemeentelijk monument) ten noorden van de dorpskerk is wordt de vinger aan de pols gehouden.

Diverse malen is bij de gemeente aangedrongen op een al vele jaren voorgenomen uitbreiding van gemeentelijke monumenten in Bakkum. Wij zien uit naar een afronding van deze slepende zaak.

- **Bouwplannen**

De gemeentelijke publicaties van aangevraagde of verleende bouwvergunningen worden gevolgd en regelmatig worden door de gemeente op verzoek bouwtekeningen, dan wel andere gegevens, beschikbaar gesteld.

In het bijzonder met het oog op monumenten heeft de discussie over nieuwe randwegen onze volle aandacht.

- **Omgevingsvisie**

Deelgenomen is aan inspraakbijeenkomsten met betrekking tot de voorbereiding van een omgevingsvisie.

Door de gemeenteraad is na vele jaren van discussie een besluit genomen over de toekomst van het noordelijk deel van de Zanderij. De raad stemde met een overtuigende meerderheid voor het plan om dit gebied in zijn geheel te transformeren naar natuur.

Voor dat besluit hebben veel organisaties en verenigingen, waaronder ook Oud-Castricum gepleit.

- **Monumentenraad**

Contact is onderhouden met de gemeentelijke beleidsfunctionarissen voor erfgoedzaken en met de monumentenraad.

- **CasGis project**

Er is een begin gemaakt met het CasGis project. Doel is om samen met andere taakgroepen een voor iedereen toegankelijke interactieve digitale kaart van Castricum te bouwen, die op den duur een substantieel deel van de bij Oud-

Castricum aanwezige gegevens verenigt. Het project sluit aan op het landelijke HisGis project van de Fryske Akademy en de KNAW. Startpunt is de eerste kadastrale kaart en de eigendomsgegevens uit 1832.

- **Groenbeleidsplan**

In het kader van burgerparticipatie is de WOC vertegenwoordigd in een, door de gemeente geïnitieerd groenplatform. Dit platform is betrokken geweest bij de voorbereiding van de bijzondere bomenlijst en bij het nieuwe groenbeleidsplan.

- **Salomonsoordeel**

Gedurende zo'n 10 jaar is vaak gepleit voor de restauratie van een bijzonder schilderstuk van de gemeente dat uit de vroege 17e eeuw dateert. Het betreft de verbeelding van het Salomonsoordeel dat ooit in het kantoor van de schout hing. In 2020 is de restauratie uitgevoerd en nu is het schilderij in de raadzaal te bewonderen.

Archeologie

De vrijwilligers hebben te maken gehad met de Coronabepalingen om hun werk goed uit te oefenen. Anderhalve meter was het devies.

Er zijn door het jaar heen diverse activiteiten geweest. De vrijwilligers verrichten die binnen en buiten de gemeente Castricum.

In **januari** is met de archeologie-afdelingen 2 (West-Friesland), 3 (Zaanstreek/Waterland), 4 (Zuid-Kennemerland) en 9 (Midden- en Noord-Kennemerland en Schagen) overlegd over meer samenwerking. Castricum is vertegenwoordigd in AWN-afdeling 9.

Er is ten behoeve van onderzoek aan een instantie hulp geboden bij het in kaart brengen van vondsten uit 1799. Het betreft met name musketkogels. Er wordt deze maand in Bakkum een mooie 2^e -eeuwse kapfibula gevonden.

In **februari** opende bezoekerscentrum De Hoep een maquette van de opgraving in Egmond bij Waterrijk. Vrijwilligers hebben daar in augustus 2017 geassisteerd. Er is daar een lijnbaan gevonden. Daar werden henneptouwen in elkaar gedraaid tot dikkere lijnen. De moeite waard eens in De Hoep te kijken.

In **maart** is in Bakkum de zoveelste oude munt gevonden. Het was een zgn. geknipte Willem I. De munt behoorde tot het Graafschap Holland en dateert van ongeveer 1213-1222. Verder zijn in deze maand 70 kartonnen dozen besteld en opgehaald om de archeologische objecten in De Duynkant goed te bewaren.

In **mei** is de Vennewaterstunnel onder het spoor in Heiloo geopend. Op de wand van de tunnel worden archeologische vondsten genoemd. Bij de jarenlange

opgravingen in de wijk Zuiderloo zijn ook de onze vrijwilligers aanwezig geweest om de professionele archeologie bedrijven te assisteren. Er zijn in mei graafwerkzaamheden aan de Rollerusstraat uitgevoerd waar een klein archeologisch onderzoek plaats vond. Een groter onderzoek vond plaats bij Uitdam. Bij het verbeteren van de Markermeerdijk kwam bij graafwerkzaamheden een oude boerderij tevoorschijn. Onze vrijwilligers zijn daar in mei, juni en juli actief geweest.

In **mei en juni** is er ook gewerkt aan een pad van klinkersteen achter gebouw De Duynkant zodat bezoekers dicht bij de tankmuur kunnen komen.

In **juni** is er begeleiding geweest bij de aanbouw van een woning aan de Hollaan. Er is een zeer diep en klein putje aangetroffen, een munt van Willem I uit 1827 en een koperen knoop. Er is met Hans van Weenen gezocht naar resten van een kasteel op het Bakkummerweidje aan het einde van de Madeweg. Met grondradar en weerstandmeting en boringen door het bedrijf ArcheoPro is geconstateerd dat het kasteel daar niet gestaan heeft. Juni kastelenmaand? In Heemskerk werd een geofysisch onderzoek gedaan naar de contouren van kasteel Oud-Haerlem (1248-1351). Verbeterde apparatuur levert soms nieuwe kennis.

In **juli** kwam in Limmen bij bouwwerkzaamheden aan het daglicht dat er mogelijk een grafheuvel was ontdekt. De vrijwilligers bewaken ook verstoringen en letten op aanwezige archeologie. Tevens is er assistentie bij professionals geweest bij de Oosterzijweg in Heiloo. In juli wordt er landelijk een app uitgebracht om vondsten te registreren. Het systeem heet PAN en daarin worden vondsten en hun locatie gemeld. Dit is voor de nationale archeologie van belang. De app laat wel zien in welke gemeente het object is gevonden en niet de locatie. Dit om het de 'marktplaatsschatzoekers' moeilijk te maken. In deze maand wordt er weer een prachtige Floris V munt in Egmond gevonden.

In **augustus** wordt assistentie verleend bij een onderzoek in Heemskerk, locatie Huis te Heemskerk (later Marquette). Op een gebied in het PWN-duin wordt door een van onze vrijwilligers in opdracht gemonitord omdat er ijzertijdscherven zijn aangetroffen. Er wordt verslag uitgebracht aan PWN en aan archeologiebedrijf Hollandia.

In **september** ligt er naast strandopgang Heemskerk bloot gestoven een bunker. Het lijkt een bakkerij te zijn geweest. Oud-Castricum heeft dit op foto voor het nageslacht vastgelegd.

De archeologievrijwilligers hebben in september borden langs de 75 jaar-bevrijding-route geplaatst.

In **oktober** is er enige begeleiding geweest bij het graven van een duinafwatering aan de voet van de Papenberg. Dit heeft één melkbus zonder deksel opgeleverd. Tussen de spoorlijn en de Westeweg is ook onderzoek geweest met assistentie van vrijwilligers. Mooi was daar de vondst van een pottenbakkersoven uit de Bronstijd.

In **december** is gelet op wat zichtbaar werd na de sloop van het oude postkantoor. Op deze locatie zullen appartementencomplexen Romeo en Julia gebouwd worden.

2020 Is een jaar geweest waarin veel buiten met de metaaldetector is gewerkt en vanwege de gezondheid nauwelijks binnen. Nu hopen dat 2021 daar verandering in zal brengen.

Folkert Bangma,
Secretaris